

REGLEMENTĂRI ANTI-DOPING ȘI EFECTELE SECUNDARE ALE SUBSTANȚELOR DOPANTE

Prof.univ.dr.Graziela Vâjială

SCOP - GRUPURI ȚINTĂ

Pornind de la sintagma "este mai ușor să previi, decât să tratezi", scopul acestui material este de a furniza sportivilor, antrenorilor, medicilor echipelor de rugby și managerilor implicați în activitatea sportivă informații utile, care să-i protejeze împotriva dopajului în sport.

Considerăm că acest material are scop educativ și de prevenire a dopajului în sport.

GRUPURI TINTĂ:

Ø sportivi de elită;	Ø manageri;
Ø juniori;	Ø factori de decizie;
Ø antrenori;	Ø mass - media;
Ø instructori sportivi;	Ø alte grupuri țintă.

INFORMAȚII IMPORTANTE

- Ce îl determină pe sportiv să utilizeze agenți dopanți și/sau metode interzise?
- F** încrederea nelimitată în medicament;
- F** ignoranța celor mai mulți sportivi în probleme farmacologice;
- F** inexistența noțiunii de pericol legată de utilizarea abuzivă a substanțelor dopante;
- F** nivelul ridicat al recordurilor;
- F** durata și intensitatea din ce în ce mai mari ale lecțiilor de antrenament;
- F** ștachetele selecțiilor greu de depășit;
- F** calendarele competiționale supraîncărcate;
- F** menținerea ideii false că se pot sustrage testării doping.

DE CE ESTE INTERZIS DOPINGUL?

Vizând ameliorarea artificială a performanțelor sportive, dopajul se opune uneia dintre principiile esențiale ale sportului competițional, acela de a încuraja o competiție dreaptă și echitabilă, la finalul căreia să câștige cel mai bun.

Folosirea de către sportivi a diferitelor substanțe medicamentoase interzise, în scopul îmbunătățirii performanțelor, îi plasează pe aceștia pe poziții inegale, fiind cu totul contraindicată, deoarece aduce prejudicii stării de sănătate a sportivului și, de asemenea, reprezintă o încălcare flagrantă a normelor eticii sportive, a principiilor olimpice.

Cele mai importante rațiuni în sprijinul interzicerii dopajului în sport sunt de natură etică și medicală.

Argumente etice

În sport, a existat și va exista întotdeauna o opțiune în privința condițiilor în care se confruntă sportivii.

Foarte mulți factori pot fi considerați constanți, astfel încât diferențele care se manifestă între sportivi capătă importanță și legitimitate ca forme de excelență caracteristice sportului.

Utilizarea unor substanțe și/sau metode de dopaj devine inacceptabilă și nelegitimă deoarece nu permite concurența în condiții de egalitate a tuturor competitorilor.

Pentru sportivi, cel mai important argument pentru a nu recurge la doping ar trebui să fie pur și simplu existența interdicției: uzul este împotriva regulamentului, acesta fiind conceput pentru a asigura o întrecere corectă.

În principiu poți să nu fii de acord cu reglementările în vigoare și să încerci să le schimbi, dacă așa crezi, dar atâta timp cât ele sunt valabile trebuie respectate.

Argumente medicale

Aceste argumente se bazează pe prezumția că folosirea substanțelor medicamentoase și a metodelor interzise este nocivă sănătății.

Prin interzicerea dopajului, organisme internaționale din sport (C.I.O., A.M.A.D., Federațiile Internaționale) doresc să protejeze sportivii de efectele lor secundare.

ORGANISME INTERNAȚIONALE ȘI NAȚIONALE IMPLICATE ÎN ACTIVITATEA ANTIDOPING

- ⌚ Agenția Mondială Anti-Doping (A.M.A.D.)
- ⌚ Comitetul Internațional Olimpic (C.I.O.)
- ⌚ Grupul de Monitorizare al Convenției Antidoping din cadrul Consiliului Europei
- ⌚ UNESCO
- ⌚ Federațiile Sportive Internaționale

A.M.A.D. s-a înființat la 10 noiembrie 1999, la Lausanne și este condusă de un președinte în persoana lui Richard W. Pound (membru C.I.O.).

Misiunea Agenției Mondiale Anti-Doping constă în promovarea și coordonarea la nivel internațional a luptei împotriva dopajului în sport.

Agenția Mondială Anti-Doping coordonează un program anti-doping cuprinzător, la nivel internațional, și stabilește standardele comune și eficiente pentru controalele doping, particularitățile controalelor din afara competiției și urmărește promovarea echității între toți sportivii din toate sporturile (inclusiv cele profesionale) și din toate țările.

Agenția Mondială Anti-Doping va monitoriza aplicarea reglementărilor și principiilor de către organisme naționale competente.

Agenția Mondială Anti-Doping a adoptat la Congresul Mondial Antidoping, de la Copenhaga, 3-5 martie 2003 Codul Mondial Antidoping, care a intrat în vigoare anul 2004.

În țara noastră activitatea anti-doping este coordonată și condusă de Agenția Națională Anti-Doping (A.N.A.D.).

Controlul doping se efectuează în Laboratorul de Control Doping din cadrul Institutului Național de Cercetare pentru Sport.

Agencia Națională pentru Sport și Comitetul Olimpic Român sprijină efectiv activitatea anti-doping.

LEGISLAȚIA CARE REGLEMENTEAZĂ ACTIVITATEA ANTI-DOPING

- ⌚ Legea Educației Fizice și Sportului nr.69/2000.
- ⌚ Ordinul Președintelui Agenției Naționale pentru Sport nr. 1999/2002.
- ⌚ Legea 552/2004 privind prevenirea și combaterea dopajului în sport.
- ⌚ Legea nr.143/26.07.2000, referitoare la combaterea traficului și consumului ilicit de droguri.
- ⌚ Legea nr.300/2000, referitoare la regimul juridic al precursorilor utilizați în producerea ilicită a drogurilor.
- ⌚ H.G. 280/2005, privind aprobarea structurii organizatorice și regulamentul de organizare și funcționare ale Agenției Naționale Anti Doping.

EFECTE SECUNDARE ALE SUBSTANȚELOR ȘI METODELOR INTERZISE

STIMULENTE

Ce sunt stimulentele?

Stimulentele sunt substanțe ce au efecte stimulative asupra sistemului nervos central, determinând o creștere a excitabilității creierului și măduvii spinării, a travaliului inimii și a activității metabolice.

Exemple: amfetamine, efedrina, cafeina, etc.

Efecte secundare:

F Agresivitate și anxietate.

F Pierderea apetitului.

F Creșterea tensiunii arteriale și a frecvenței cardiace.

F Creșterea temperaturii corpului.

F Insomnie.

Folosite fără indicații medicale, pot provoca diferite tulburări cardiovasculare, neurologice, tulburări de vedere, digestive și urinare.

Atenție!!

Multe preparate medicamentoase antigripale și antialergice, care se găsesc în farmacii conțin efedrină și cafeină.

Consultați medicul echipei înaintea administrării medicamentelor.

NARCOTICE

Ce sunt narcoticele?

Sunt derivate din opiu, obținute din anumite specii de mac (Papaver Somniferum) și acționează asupra sistemului nervos central, reducând senzația de durere.

Exemple: metadonă, morfină, heroină, pentazocină, petidină, etc.

Efecte secundare:

F Pierderea echilibrului și coordonării.

F Tremurături.

F Insomnie, delir, convulsii.

F Grețuri, vărsături.

F Hipotonie musculară.

Atenție!!

Utilizarea narcoticelor poate crea dependență și genera probleme severe de sănătate.

DIURETICE

Ce sunt diureticele?

Sunt medicamente care accelerează diureza, acționând direct asupra tubulilor renali. Din punct de vedere clinic se utilizează în scop hipotensiv, pentru reducerea edemelor și ca adjuvant în tratamentul insuficienței cardiace congestive.

Exemple: acid etacrinic, furosemid, hidroclortiazidă, spironolactonă, etc.

Efecte secundare:

F Deshidratarea și concentrația excesivă a volumului plasmatic.

F Scăderea presiunii arteriale și venoase.

F Tahicardie.

F Somnolență.

F Uneori valori crescute ale ureei și creatinei serice.

STEROIZII ANABOLICI ANDROGENI

Ce sunt?

Steroizii anabolici androgeni sunt derivați din sinteză ai hormonilor androgeni naturali - testosteronul și nortestosteronul, având acțiune predominant anabolizantă, important virilizantă și slab psihotonă.

Exemple: metandienonă, stanozolol, nandrolon, metiltestosteron, testosteron, fluoximesteronă, metenolon, mesterolon, clostebol, etc.

Efecte secundare:

F Ficatul este organul cel mai afectat, apar modificări la nivelul metabolismului glucidic și lipidic.

F Icter și pieloza hepatică și carcinom hepatocelular care în timp se poate maligniza.

F Dereglarea balanței hormonale.

F Disfuncții renale, edeme.

F Hipertensiune arterială, crește nivelul colesterolului și a trigliceridelor serice, ceea ce crește riscul de infarct și morți subite.

F Afectează sub diferite forme sistemul nervos central.

F Leziuni ale tendoanelor, de la banala tendinită recidivantă până la rupturi parțiale și totale ale tendonului. Cele mai frecvent afectate vor fi articulațiile genunchiului și gleznei.

La bărbați:

F Acnee.

F Creșterea agresivității, uneori ducând la violență și la un comportament sexual inacceptabil; utilizați pe termen lung pot duce la impotență.

F Ginecomastie.

F Chelie ireversibilă.

La femei:

F Efecte virilizante, hirsutism.

F Creșterea agresivității.

F Îngroșarea vocii.

F Piloșitate crescută pe față și corp.

F Dereglarea ciclului.

F Acnee.

La adolescenți:

F Acnee severă pe față și corp.

F Încetinirea creșterii din cauza atrofiei premature a cartilagiilor.

HORMONI PEPTIDICI, MIMETICI ȘI ANALOGI

Ce sunt aceștia?

Hormonii peptidici și glicoproteici sunt substanțe naturale care acționează în organism ca "mesageri" și stimulează producerea altor hormoni endogeni, ca testosteronul și corticosteroizii, și au efecte de accelerare a dezvoltării organismului și/sau reducere a durerii.

Efecte secundare

Gonadotropina corionică umană (hCG)

F Ginecomastie.

F Tulburări menstruale.

Hormonul de creștere (hGH)

F Agromegalie (creșterea anormală a extremităților).

F Creșterea anormală a organelor interne (ficat).

F Reacții alergice.

F Diabet zaharat.

F Afecțiuni articulare.

F Boli cardiovasculare.

Hormonul adrenocorticotrop (ACTH)

F Tulburări de somn.

F Hipertensiune.

F Diabet zaharat și încetinirea vindecării rănilor.

F Osteoporoză.

F Ulcer.

Eritropoetina (EPO)

F Produce vâscozitatea crescută a sângelui, poate determina formarea cheagurilor de sânge.

F Embolism pulmonar sau accidente cerebrale.

- F** Hipertensiune arterială.
- F** Infarct miocardic.
- F** Convulsii.

Insulina este un hormon propriu organismului uman secretat de pancreas și joacă un rol important în reglarea nivelului de glucide.

Abuzul de insulină, mai cu seamă în cazul antrenamentului de forță, a determinat introducerea acesteia pe lista substanțelor interzise.

Dopingul cu sânge

Reprezintă administrarea de sânge sau produse sanguine și aceasta se poate realiza prin autotransfuzie (sânge de la același individ) sau heterotransfuzie (sânge de la alt individ).

Efecte secundare:

Procedeeul contravine normelor etice sportive și medicale și implică riscurile caracteristice transfuziilor de sânge:

- F** Reacții alergice (erupții, febră).
- F** Cheaguri de sânge ce pot duce la embolii.
- F** Reacții hemolitice acute cu afectarea rinichilor dacă se utilizează un sânge de grupă sanguină diferită.
- F** Transmiterea unor boli infecțioase - hepatită virală și SIDA.
- F** Creșterea tensiunii arteriale.
- F** Șoc metabolic.

SUPLIMENTE NUTRITIVE

Suplimentele nutritive au apărut și ca o alternativă pentru susținerea efortului fizic în condițiile unui control doping din ce în ce mai riguros, dar ele sunt utilizate și de oamenii obișnuiți, pentru a putea susține ritmul trepidant impus de societatea modernă și stresul în care ne desfășurăm activitatea.

Ce legătură au suplimentele nutriționale cu dopajul?

Numărul mare de cazuri pozitive pe Nandrolon, care au culminat în anul 2000, numit de specialiști pe bună dreptate „anul nandrolonului”, când atleți celebri, printre care Linfort Christie, Marlene Ottey, Carolin Soboll, Mihaela Melinte ș.a., s-au confruntat cu teste pozitive pe nandrolon, a determinat C.I.O. să finanțeze cu suma de 75.000\$ un studiu asupra substanțelor nutritive.

Studiul a fost realizat de Laboratorul de Control Doping din Koln în perioada 2000 – 2001 și au fost analizate 634 suplimente nutritive provenind din 13 țări și de la 215 companii producătoare.

În urma analizei produselor pentru evidențierea contaminării cu precursori și/sau substanțe dopante, rezultatele au fost următoarele:

- Ø 94 (14,8%) suplimente nutritive au fost găsite pozitive;
- Ø 475 negative;
- Ø 66 (10,4%) rezultatul a fost nerelevant din cauza matricei.

Din cele 94 de produse pozitive, 61 aveau inscripționate pe etichetă prohormoni, iar la 33 dintre ele aceștia nu erau inscripționați pe etichetă, deci conținutul nu era conform celor scrise pe etichetă.

Cele 94 de suplimente nutritive pozitive conțineau:

- Ø 23 precursori (prohormoni) ai nandrolonului și testosteronului;
- Ø 64 numai precursori ai testosteronului;
- Ø 7 numai precursori ai nandrolonului.

Precursorii hormonalți cei mai frecvent întâlniți în suplimentele nutritive contaminate sunt: 4-norandrostendiona și 4-nor-androstendiolul.

Concluzia:

Avertizăm sportivii, antrenorii, medicii sportivi și managerii că utilizarea suplimentelor nutritive reprezintă un mare risc pe care și-l asumă în cazul utilizării unui supliment nutritiv contaminat.

Atragem atenția că forurile internaționale (A.M.A.D., C.I.O., Grupul de Monitorizare din C.E., Federațiile Internaționale) în conformitate cu definiția doping, consideră că prezența unei substanțe interzise în proba unui sportiv va conduce la un test pozitiv și acesta va suporta sancțiunile în vigoare.

ATENȚIE SPORTIVI: NU FOLOSIȚI SUPLIMENTE NUTRITIVE NEAVIZATE DE LABORATORUL DE CONTROL DOPING!!!